

Områder som har vært dyrket i lang tid kan gi jord med spesielt tjukt matjordlag, som vil klassifiseres som Anthrosol. Ved Utstein kloster i Stavanger er Anthrosol utbredt (foto: Nora Hua Ly Kok / NIBIO).

Anthrosol

Anthrosol er en gammel kulturjord. Jorda er selvdrenert og har et tykt matjordlag og en godt utviklet jordstruktur, dannet gjennom dyrking over lang tid. Dette er ei jord med svært gode betingelser for plantedyrking.

KJENNETEGN

Anthrosol kommer fra det greske ordet anthropos som betyr menneske, og brukes i denne sammenhengen om menneskeskapt jord. Anthrosols er blitt dannet gjennom lang tids dyrking, ofte over mange hundre år. De består av et matjordlag som er mer enn 50 cm tykt. Dette er resultat av gjødsling, pløying og tilførsel av organisk materiale i form av kompost, avfall fra fjøs og stall eller andre jordforbedringsmiddel. Anthrosols opptre vanligvis i nærheten av gårdstun (nåværende eller tidligere) og på steder med gunstig mikroklima. Det tjukke matjordlaget kan inneholde gjenstander som trekull,

keramikk osv. Jordbruksområdene ved Utstein kloster på Klosterøy i Stavanger og Rein kloster i Indre Fosen domineres av Anthrosol.

Jordbor med homogent matjordlag fra en halv meters dybde, mye lengre ned i jorda enn vanlig pløgedybde (foto: Nora Hua Ly Kok / NIBIO).

Illustrasjon, beskrivelse og profilbilde av sjiktene i én type Anthrosol: Hortic Anthrosol. Hortic viser til at jorda har minst 50 cm med A-sjikt (illustrasjon: Nora Hua Ly Kok / NIBIO, foto: Helene Stav / NIBIO).

HORTIC ANTHROSOL			
Illustrasjon	Sjikt	Beskrivelse	Bilde
	Ap	0-25 cm Plogsjikt med middels innhold av organisk materiale, siltig sand	
	A	25-60 cm Selvdrenert kulturjord med høyere innhold av organisk materiale enn vanlig, siltig sand	
	Bw	60 cm og dypere Selvdrenert jord med strukturutvikling, siltig sand	

VEKSTFORHOLD

I tidligere tider var det den jorda med aller best egenskaper for plantedyrking som ble oppdyrket. Ett av kriteriene var at jorda hadde en god evne til å håndtere vann - både å bli kvitt overflødig vann og å forsyne plantene med tilstrekkelig mengde med vann. Dette viser seg som ei brun jord uten tegn til vannopphopning under det tykke matjordlaget. Anthrosol har god struktur og næringsrik jord med høy biologisk aktivitet. Denne jordgruppen har også ofte unormalt høyt fosforinnhold.

Bekreftelse på at jorda er av typen Anthrosol kan man få gjennom laboratorieanalyser og historiske tegn slik som ruiner av gamle bosetninger (foto: Nora Hua Ly Kok / NIBIO).

Jordsmonndannelse

Jord er en ikke-fornybar ressurs som dannes under påvirkning av de jordsmonnsdannende faktorene opphavsmateriale, topografi, klima, organismer og menneskelig aktivitet, over tid.

Det nasjonale jordkartleggingsprogrammet bruker en fornorsket versjon av klassifiseringssystemet World Reference Base for Soils (2014). Les mer om jordkartlegging på nibio.no/tema/jord/jordkartlegging. Jord klassifiseres i 15 ulike jordgrupper*. Jordgruppene er vist i kartet *Jordsmonnklassifikasjon* på kilden.nibio.no og hver jordgruppe er presentert i en NIBIO POP.

Materialet som ligger til grunn for denne POP-en baserer seg på tekst som er publisert på NIBIOs nettside om temakartet *Jordsmonnklassifikasjon* og på erfaringer som er gjort som jordkartleggere.

* De 15 jordgruppene som inngår i det norske jordkartleggingsprogrammet er Anthrosol, Arenosol, Cambisol, Fluvisol, Gleysol, Histosol, Leptosol, Luvisol, Phaeozem, Planosol, Podzol, Regosol, Stagnosol, Technosol og Umbrisol.

FORFATTER:

Nora Hua Ly Kok og Siri Svendgård-Stokke, avdeling jordkartlegging, divisjon Kart og statistikk